

لقب امام صادق(ع) را چه کسی به ایشان عطا کرد؟

حضرت صادق در زمینه فضایل و مکارم اخلاقی سرآمد بود و با رفتار کریمانه و خلق و خوی الهی خود بسیاری از افراد را به راه صحیح هدایت فرمود، به گونه‌ای که پیروان دیگر مکاتب و ادیان نیز زبان به مدح آن حضرت گشوده‌اند.

حضرت صادق در زمینه فضایل و مکارم اخلاقی سرآمد بود و با رفتار کریمانه و خلق و خوی الهی خود بسیاری از افراد را به راه صحیح هدایت فرمود، به گونه‌ای که پیروان دیگر مکاتب و ادیان نیز زبان به مدح آن حضرت گشوده‌اند.

به گزارش ایسنا، امام جعفر صادق (ع) رئیس مذهب جعفری (شیعه) در روز 17 ربیع‌الاول سال 83 هجری چشم به جهان گشود. پدرش امام محمد باقر (ع) و مادرش "ام فروه" دختر قاسم بن محمد بن ابی بکر است.

نام آن حضرت جعفر (به معنی نهر جاری پرفایده) و کنیه آن حضرت: "ابو عبدالله" و لقبش "صادق" است.

حضرت صادق(ع) تا سن 12 سالگی معاصر جد گرامیش حضرت سجاد بود و مسلماً تربیت اولیه او تحت نظر آن بزرگوار صورت گرفته و امام (ع) از خرمن دانش جدش خوشه‌چینی کرده است.

پس از رحلت امام چهارم مدت 19 سال نیز در خدمت پدر بزرگوارش امام محمد باقر (ع) زندگی کرد و با این ترتیب 31 سال از دوران عمر خود را در خدمت جد و پدر بزرگوار خود که هر یک از آنان در زمان خویش حجت خدا بودند و از مبدأ فیض کسب نور می‌نمودند گذرانید.

بنابراین صرف نظر از جنبه الهی و افاضات رحمانی که هر امامی آن را دار می‌باشد، بهره‌مندی از محضر پدر و جد بزرگوارش موجب شد که آن حضرت با استعداد ذاتی و شمع علمی و ذکاوت بسیار، به حد کمال علم و ادب رسید و در عصر خود بزرگترین قهرمان علم و دانش شد.

پس از درگذشت پدر بزرگوارش 34 سال نیز دوره امامت او بود که در این مدت "مکتب جعفری" را پایه‌ریزی فرمود و موجب بازسازی و زنده نگه‌داشتن شریعت محمدی (ص) گردید.

کنیه‌ها و القاب امام(ع)

امام صادق (ع) کنیه‌های متعددی داشته، مانند: ابوعبدالله، ابواسماعیل و ابوموسی، که مشهورتر همان نخستین آنهاست و القاب چندی هم داشته، چون: صادق، فاضل، قائم، کافل، منجی و غیر اینها که اولین، مشهورترین آنها است.

لقب صادق را جدش پیامبر(ص) به او داده است، چنانکه ابوهیریه در روایتی از رسول خدا نقل کرده که فرمود: ... و خداوند از نسل فرزندانم محمد باقر پسری آورد که کلمه حق و زبان صدق و راستی است. ابن مسعود می‌پرسد: نام او چیست؟ پیامبر(ص) می‌فرماید: جعفر صادق که راستگو و درست کردار است و هر کس به او طعن زند و بد گوید و هر که دست رد بر سینه او زند، به من بد گفته و دست رد بر سینه من زده است.

دوران امامت و حاکمان زمان حضرت

دوران امامت ایشان ۳۴ سال بوده که با اواخر حکومت امویان و اوایل حکومت عباسیان مصادف بوده است. او با پنج تن از خلفای بنی امیه، هشام بن عبدالملک، ولید بن یزید بن عبدالملک، یزید بن ولید بن عبدالملک، ابراهیم بن ولید و مروان بن محمد ملقب به حمار و دو تن از خلفای بنی عباس ابوالعباس (عبدالله بن محمد) معروف به سفاح و ابوجعفر معروف به منصور دوانیقی معاصر بود.

شاگردان این امام بزرگوار

امام جعفر صادق بیش از ۴۰۰۰ هزار شاگرد داشته است که برخی از بزرگان‌شان بدین قرارند: ابان بن تغلب، اسحاق بن عمار، صیرفی کوفی، برید بن معاویه بن العجلی، ابو حمزه ثمالی، حریر بن عبدالله سجستانی، زرارة بن اعی شیبانی، صفوان بن مهران جمال اسدی، عمران بن عبدالله سعد اشعری قمی، عیسی بن عبدالله سعد اشعری قمی، فیض بن مختار الکوفی، محمد بن علی بن نعمان کوفی معروف به مؤمن الطاق، محمد بن مسلم بن رباح، معاذ بن کثیر، هشام بن محمد بن السائب، مفضل بن عمر، جابر بن حیان، مالک بن انس.

امام و فقه اسلامی

فقه شیعه امامیه که به فقه جعفری مشهور است منسوب به جعفر صادق (ع) است. زیرا قسمت عمده احکام فقه اسلامی بر طبق مذهب شیعه امامیه از آن حضرت است و آن اندازه که از آن حضرت نقل شده است از هیچ یک از (ائمه) اهل بیت علیهم السلام نقل نشده است.

در نیمه اول قرن دوم هجری فقه‌های طراز اولی مانند ابوحنیفه و امام مالک بن انس و اوزاعی و محدثان بزرگی مانند سفیان شوری و شعبه بن الحجاج و سلیمان بن مهران اعمش ظهور کردند. در این دوره است که فقه اسلامی به معنی امروزی آن تولد یافته و روبه رشد نهاده است و نیز آن دوره عصر شکوفایی حدیث و ظهور مسائل و مباحث کلامی مهم در بصره و کوفه بوده است.

حضرت صادق (ع) در این دوره در محیط مدینه که محل ظهور تابعین و محدثان و راویان و فقه‌های بزرگ بوده، بزرگ شد، اما منبع علم او در فقه نه «تابعیان» و نه «محدثان» و نه «فقه‌ها»ی آن عصر بودند بلکه او تنها از یک طریق که اعلاء و اوثق طرق بود نقل می‌کرد و آن همان از طریق پدرش امام محمد باقر (ع) و او از پدرش علی بن الحسین (ع) و او از پدرش حسین بن علی (ع) و او از پدرش علی بن ابیطالب (ع) و او هم از حضرت رسول (ص) بود و این ائمه بزرگوار در مواردی که روایتی از آباء طاهربین خود نداشته باشند خود منبع فیاض مستقیم احکام الهی هستند.

شهادت حضرت صادق علیه السلام

پس از به قدرت رسیدن عباسیان، همانطور که آن حضرت پیش بینی کرده بود فشار بر شیعیان افزایش یافت و با روی کار آمدن منصور این فشار به اوج خود رسید. امام نیز از این فشارها مستثنی نبود. این دوران، یعنی چند سال آخر عمر آن حضرت بر خلاف دوران اولیه امامتشان، دوره سختی‌ها و انزوای دوباره آن حضرت و حرکت تشیع بود. منصور شیعیان را به شدت تحت کنترل قرار داده بود.

سرانجام کار به جایی رسید که با تمام فشارها، منصور چاره‌ای ندید که امام صادق را که رهبر شیعیان بود از میان بردارد و بنابراین توسط عواملش حضرت را به شهادت رساند. آن حضرت در سن 65 سالگی در سال 148 هجری به شهادت رسید و در قبرستان معروف بقیع در کنار مرقد پدر و جدّ خودش مدفون شد.

احادیثی گهربار از امام جعفر صادق (ع)

صبر سر ایمان است.

عاقل‌ترین مردم خوش خلق‌ترین آنهاست.

چون خدا خیر بنده‌ای خواهد، او را در دین دانشمند کند.

با یکدیگر مصافحه کنید، زیرا مصافحه کینه را می‌برد.

از جمله دوست داشتنی‌ترین اعمال نزد خدای متعال شادی رسانیدن به مؤمن است و سیر کردن او از گرسنگی، یا رفع گرفتاری او یا پرداخت بدهی‌اش.

شرافت مؤمن به شب زنده‌داری و عزتش به بی‌نیازی از مردم است.

منابع:

خرائج و جرائح، بحارالانوار، علل الشرایع و کفایاً الاثر در شرح حال و ترجمه امام صادق (ع)

اصول کافی، ج 3 ، ص 140

اصول کافی، ج 1 ، ص 27

اصول کافی، ج 1 ، ص 39

اصول کافی، ج 3 ، ص 264

اصول کافی، ج 3 ، ص 276

اصول کافی، ج 3 ، ص 218